



2014.

# A Berzsenyi Dániel Gimnázium Pedagógiai Programja és Helyi tantervei

## Tartalom

ELŐSZÓ.....	3
Bevezetés .....	4
NEVELÉSI PROGRAM .....	7
1. Pedagógiai elveink és céljaink.....	7
2. Személyiségneveléssel kapcsolatos feladatok .....	12
4. Közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok, hagyományok.....	16
5. Beilleszkedéssel és magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység .....	18
6. Tehetség és a képességek kibontakoztatását segítő tevékenységek.....	18
7. Felzárkóztatás .....	20
8. Ifjúságvédelem.....	20
9. Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek.....	20
10. Eszköz- és felszerelésjegyzék.....	21
11. Szülő-tanuló-pedagógus együttműködési formái.....	21
12. A tanuló felvételére és átvételére vonatkozó szabályok (tanulói jogviszony létesítése) .....	22
HELYI TANTERV .....	23
1. Óratervek.....	23
A humán emelt szintű osztály óraterve.....	24
A komplex természettudományos emelt szintű osztály óraterve.....	25
Nyelvi emelt szintű osztály óraterve .....	27
Speciális emelt szintű matematikai osztály óraterve.....	28
2. Előírt tananyag és követelmény.....	29
3. A tankönyvek kiválasztásának elvei .....	29
4. A magasabb évfolyamba lépés feltételei.....	29
5. Az ismeretek számonkérésének követelményei és formái, a magatartás és szorgalom értékelésének és minősítésének követelményei és formái .....	30
6. A csoportbontások és egyéb foglalkozások szervezésének elvei.....	32
7. A középszintű érettségi vizsga témakörei .....	32
8. Az iskolai írásbeli és szóbeli beszámoltatások formái, rendje, korlátai, a tanulók tudásának értékelésében betöltött szerepe, súlya .....	33
9. Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai súlya.....	33
10. A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek .....	33
11. Fogyasztóvédelmi nevelés.....	34
12. A biztonságos közlekedésre nevelés.....	34
13. Egészségfejlesztéssel és elsősegély-nyújtással és baleset megelőzéssel kapcsolatos feladatok 35	
14. Mindennapos testnevelés megvalósítása.....	35
Záró rendelkezés .....	35

## ELŐSZÓ

A Berzsényi Dániel Gimnázium az 1858-as megalapítása óta a magyar oktatásügy egyik kiemelkedő intézménye volt. Az itt folyó oktató-nevelő munkára mindenkor a szakmai igényesség, a kötelező tananyagon túlmutató ismeretátadás, a diákok személyiségfejlődését figyelemmel kísérő, toleráns, s ugyanakkor magas szintű, világosan megfogalmazott követelmények állítása volt jellemző.

Eredményességét mindenkor a kiemelkedő tanáregyéniségekből formálódó tanári kar színvonalas munkája garantálta. E testület újkori történelmünk legnehezebb időszakaiban is biztosította diákjainknak a nyugodt, kiegyensúlyozott, szélsőségektől mentes légkört. Íme néhány név a nagy tanárelődök közül: Corsano Avendano Gábor, Hofer Károly, Rómer Flóris, dr. Wágner Alajos egykori igazgatók, Ady Lajos, dr. Badics Ferenc, Barthal Antal, Beke Manó, Benedek Marcell, Borzsák István, Frölich Károly, Kardos Tibor, Kürschák József, Szarvas Gábor, Vajthó László, Zeithammer Antal.

Fennállásunk 145 éve alatt tízezernél több diák tett sikeres érettségi vizsgát, s állta meg helyét a későbbiekben, közülük sokan tevékenységük, eredményeik folytán országos, illetve világhírnévre tettek szert. Iskolánk diákja volt Bálint György, Bánki Donát, Beke Manó, Hajós Alfréd, Heltai Jenő, Hegedűs Géza, Herskó János, Karinthy Frigyes, Károlyi Mihály, Komlós Aladár, André Kosztolányi, Tom Lantos, Pártos Géza, Pólya György, Sárközi György, Soros György, Szabolcsi Bence, Szepesi György, Zerkovicz Béla. Folytathatnánk e felsorolást. Természetesen éppúgy magunkénak érezzük azokat a volt diákjainkat, akik bár szélesebb körben nem lettek ismertek, munkájukban, emberségüket tekintve megállták helyüket.

A jelenlegi tanári gárda felkészültségét egyebek közt számos tudományos fokozat, publikáció, nyelvvizsga jelzi; az oktató-nevelő munka eredményességét a Fővárosi Önkormányzat Pro Urbedíja ismeri el. S hogy a mai Berzsényi méltó folytatója a korábbi időszakok Berzsényijének és Bolyaijának, bizonyítják diákjaink országos tanulmányi és sportversenyeken, egyetemi felvételi vizsgákon való sikeres szereplései, számos nyelvvizsgálója.

E gondolatok szellemében fogalmazzuk meg a hagyományainkból táplálkozó, a ma igényeihez igazodó pedagógiai programunkat és helyi tantervünket.

## Bevezetés

### Néhány adat iskolánkról

Iskolánk neve: **Budapest XIII. Kerületi BERZSENYI DÁNIEL GIMNÁZIUM**  
Székhelye: 1133 Budapest, Kárpát utca 49-53.

Alapítója: I. Ferenc József rendeletére a Helytartó Tanács  
Alapítás éve: 1858.

Neve az alapításkor: **K. K. Gymnasium in Pesth**

Iskolánk jogelődje még az 1872-ben alapított **BOLYAI GIMNÁZIUM** is, amely VI. kerületi Főreáliskola néven jött létre. A két gimnázium 1941-ben olvadt össze.

Az alapító jogutóda és az intézmény fenntartója: Közép-Pesti Tankerületi Központ

Az intézmény típusa: Gimnázium

A Berzsényi Dániel Gimnázium Pest legrégebb állami gimnáziuma. Alapításakor létrehozói szándéka szerint a németek központosító törekvéseit kellett volna szolgálnia, ám az iskola első tanári karának magyar anyanyelvű tanárai - Bartal Antal, Corsano Avendano Gábor, Dunai Ferenc és Veress Ignác - szinte azonnal szembefordultak a központi akarattal, és már három év múlva, 1861-ben a német tannyelvet magyarra cserélték.

Az iskola úgy alakult meg, hogy nem volt állandó épülete. Többszöri vándorlás után a Trefort-féle iskolaépítési időszakban, 1876-ban kapott önálló épületet a Markó utca 29-31. szám alatt. Az iskola első fénykora a Markó utcai időszak volt: hetvenöt éven át itt működött - rövid megszakítással - az iskola. Ekkor a gimnázium 8 évfolyamos rendszerben működött, s különösen magas szakmai színvonaláról volt híres. Ez természetesen együtt járt a képzés elitizmusával: a gimnázium mint intézménytípus eleve elitiskola volt, s a Berzsényi a főváros kevés gimnáziuma közül is a legrangosabbak közé tartozott.

A másik elődünket, a Bolyai Gimnáziumot 1872-ben alapították - a tanárképző intézeti gyakorló főgimnáziummal, a mai Trefort Gimnáziummal egy időben - időrendben kilencedikként Budapesten. Alapító igazgatója, Hofer Károly nagy lelkiismeretességgel és körültekintéssel válogatta ki az első tanári kar tagjait. Későbbi évkönyvek tanúsága szerint "az intézet páratlan felvirágzásának oka ebben keresendő". Az akkori elnevezése szerint főreáliskola 1884-ben kapott állandó otthont: ekkor készült el Hauszmann Alajos tervei szerint megépült korszerű iskolaépület a Markó utca 18-20. szám alatt, szemben az akkor már néhány éve ott működő főgimnáziummal.

Ettől kezdve a két intézmény között - egészen az 1941-es összeolvadásig - nemes versengés folyt. Jellemző epizódja ennek, hogy a húszas évek elején meginduló országos tanulmányi versenyek összesített eredménylistáján a két iskola közül hol az egyik, hol a másik végez előbb, de mindketten az élbolyban szerepelnek. A Berzsenyiben kiemelkedő a magyar, a nyelvek, s ezen belül a latin nyelv oktatása. (Az 1924/25-ös tanév óta oktatják nagy sikerrel az olaszt.) A Bolyai elsősorban a reáliák területén tűnik ki: kiváló a matematika, és a természettudományok oktatása.

1941-ben - valószínűleg a háborús gazdálkodás hatására - összevonják a Berzsenyit és a Bolyait. A Bolyai igazgatójának irányítása alatt az 1941/42-es tanévet a Markó utca 18-20-ban, majd a következő tanévet már a 29-31-ben éli meg az iskola, s ettől kezdve 1952-ig itt működik Berzsenyi Dániel Gimnázium néven.

1952-ben politikai döntés következtében iskolánk Angyalföldre, a Gömb utcába költözött a régi épületben hátrahagyva a két előd-intézmény által közel száz év alatt összegyűjtött páratlan könyvtárát, szertári berendezéseit.

A 1955-ben újabb költözés következik, ekkor kerül iskolánk a Huba utcába, egy vendéglátó-ipari szakközépiskolával társbérletbe. Hosszú és nyugodt negyedszázad következett Welker Ottó (1961-1968), majd Kálmán Ferenc (1968-1990) igazgatása alatt. Csak 1975-ben fenyegette egy ízben a megszűnés veszélye a gimnáziumot, de azt a tantestület összefogásának, határozott fellépésének köszönhetően sikerült elkerülni. A mai Berzsenyinek nagyon sok máig élő hagyománya ezekben az években keletkezett. Egyrészt a két tagozat - a tagozatos rendszer 70-es évekbeli elsorvasztását a matematika és az olasz, illetve orosz tagozatunk - élte túl; azok nagy híre, jelentékeny eredményei, a fakultációs csoportok és oktatás gyakorlata. Másrészt a diákélet több mai intézménye - nulladikos tábor, elsős bemutatkozás stb. Harmadrészt: ekkor éledt újjá az iskolai életet jellemző liberális légkör, viszonylagos szabadság, amely a gimnáziumot vonzóvá tette mind a tanárok, mind a diákok számára. Kifelé az iskola megvédte munkatársait és diákjait, de nem konfrontált, befelé szabadságot biztosított.

1989-ben a megnyíló lehetőségeket gyorsan kihasználva az iskola újra átállt a tagozatos rendszerre, a két korábban is működő tagozat mellett egy humán és egy természettudományos osztályt indított. A 90-es évek elején sikerült a humán tagozaton egy kísérletet elindítani, valamint a matematika tagozatot - a többi speciális matematika tagozatos iskolával karöltve - 6 évfolyamosra átformálni.

Jelenleg az iskola 18 osztállyal működik. A négy különböző profilú, tehetséggondozó osztály közül a matematika 6 évfolyamos, a többi: a humán, a természettudományos - fél osztály fizika-informatika, fél osztály biológia-kémia - és a nyelvi - három csoportban: olasz, német illetve francia, kísérő nyelv angol - négy évfolyamos. Minden osztályban az emelt szinten oktatott tantárgyakból a tanterv a kerettantervre épülő speciális kiegészítéssel rendelkezik.

Az adott tagozat kiemelt tantárgyait emelt óraszámban és csoportbontásban oktatjuk. A csoportbontás egy közvetlenebb, aktívabb oktatási forma, mely hatékonyabb munkát, azaz egyéni tempót és a differenciált oktatás lehetőségét kínálja.

Az adott tagozatra vonatkozó tantárgyak mellett csoportbontásban tanítjuk minden évben és minden képzési formában az idegen nyelveket, az informatikát, a matematikát és a testnevelést.

## NEVELÉSI PROGRAM

### 1. Pedagógiai elveink és céljaink

Mi jellemezheti egy több, mint másfélszáz éves iskola pedagógiai elveit és céljait a XXI. század elején? Az, ami mindig is a Berzsenyi Dániel Gimnázium sajátja volt: állandóság és változás, hagyományőrzés és korszerűség, értékőrzés és értékteremtés. Megfelelni a kor követelményeinek, s közben őrizni mindazt, ami a Berzsenyit Berzsenyivé tette, teszi.

#### I) A Berzsenyi Dániel Gimnáziumban folyó oktató-nevelő munka alapelvei

Az iskolában folyó pedagógiai munka elsődleges célja, hogy tehetséggondozó képzés kereti közt felkészítse diákjait – diákjainkat - a felsőfokú tanulmányokra, műveltségben és mentalitásban alkalmassá nevelni az igényes és felelős értelmiségi létre.

Általánosabb célunk emellett a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott elvek, célok, feladatok figyelembe vételével tanulóink személyiségének sokoldalú és harmonikus fejlesztése testi, szellemi és erkölcsi szempontból egyaránt; az iskola által képviselt hagyományok és értékek továbbadása, a jogok és a kötelességek ismerete, a helyes önértékelés és az értékorientáltság kialakítása.

Az iskola nem képes megszerezni minden ismeretet, amely diákjait egyre több oldalról éri. Szándékai szerint azonban képessé teszi őket arra, hogy a rájuk zúduló információtömeget értelmezzék, feldolgozzák, rendszerezzék - az olvasás igényének és szeretetének, valamint az informatika alkalmazásának birtokában. Tegyük mindezt kreatív gondolkodásuk segítségével, szilárd, egyben korszerű értékrendre támaszkodva. Ennek érdekében nevelő-oktató munkánk céljának, tartalmának, módszereinek kialakításánál a Nemzeti alaptantervben meghatározott, s az alábbiakban felsorolt kulcskompetenciákat tekintjük irányadónak:

1. Anyanyelvi kommunikáció
2. Idegen nyelvi kommunikáció
3. Matematikai kompetencia
4. Természettudományos kompetencia
5. Digitális kompetencia

6. A hatékony, önálló tanulás
7. Szociális és állampolgári kompetencia
8. Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia
9. Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség

Befolyásunk, nevelő munkánk - a szülői házzal összhangban és együttműködve - az emberformálásra, a szociális és állampolgári kompetenciák fejlesztésére irányul. Az iskolánkra hagyományosan jellemző gyermekközpontúság, a tanárok és diákok kölcsönös tiszteletén, megbecsülésén és elismerésén alapuló közös munka és annak öröme meghatározó eleme kell, hogy maradjon a Berzsényi Dániel Gimnázium életének.

A nevelőtestület megkísérel mintát adni jelenre és jövőre nézve egész magatartásával, azzal, amit és milyen színvonalon, milyen tudatossággal tanít. Tevékenységünk egészével törekszünk közvetíteni az egyetemes és magyar kultúra, valamint az egyetemes emberi erkölcs általános érvényű, az egyén és a társadalom számára egyaránt hasznosnak ítélt értékeit.

Iskolánk állami gimnázium, politikai és világnézeti semlegesség jellemzi nevelő- és oktatómunkánkat. A Berzsényi Dániel Gimnázium tantestülete rendkívül fontosnak tartja azon hagyományok ápolását, amelyek több, mint másfél százados múltjából következően kötelezettséggé hárulnak rá és a ma iskolája számára is teljes mértékben vállalhatóak.

**II) Közös alapértékeknek tekintjük, s egységesen valljuk azokat a pedagógiai elveket, amelyek segítségével az alábbiakban megfogalmazott célok megvalósulhatnak:**

- a) Diákjaink becsülik embertársaikat, tisztelik a tudást, az emberi munkát.
- b) Humanista értékrend hordozói legyenek: tisztelik mások emberi mivoltát, véleményét, gondolatait, hitét.
- c) Tegyenek szert kellő önismeretre, ennek alapján mindenkor törekedjenek képességeikhez mértén a legjobb eredményt elérni, ismereteiket, tapasztalataikat az élet minden területén széles körben alkalmazni.
- d) Legyen igényük a folyamatos önképzésre, alakítsák ki tanulási stratégiájukat. Sajátítsák el az önálló munkavégzés és az önálló gondolkodás képességét, hogy felkészüljenek az egész életen át tartó tanulásra, a folyamatos megújulásra, újrakezdésre.



- e) Nyitottak legyenek: érdeklődjenek szűkebb és tágabb környezetük, hazájuk, a világ eseményei és általában minden új iránt. Óvják és védjék természeti környezetüket elősegítve ezzel az élő természet fennmaradását és a társadalom fenntarthatóságát.
- f) Vállalják teljes szívvel és őrizzék nemzeti kultúránkat, történelmünket, hagyományainkat, vigyázzanak anyanyelvük szépségére és tisztaságára. Egyben legyenek az európaiság gondolatának hordozói, öntudatos európai polgárok.
- g) Legyenek nyitottak a művészi kifejezés sokfélesége iránt, s váljanak képessé a kulturális és művészeti alkotások saját nézőpontú elemzésére, értékelésére.
- h) Alkotó, gondolkodó emberként legyenek aktív részesei szűkebb és tágabb környezetük formálásának; tudjanak megalapozott és körültekintő ítéletet alkotni, értelmes döntéseket hozni.
- i) Legyenek tekintettel mindenkori környezetükre, egyéniségüket megtartva legyenek empátikusak, befogadók az egyénnel, a csoporttal, a munkaszervezettel, illetőleg a más kultúrákkal szemben. Tudjanak az elvárásokhoz alkalmazkodni, törvénytisztelő polgárokká válni.
- j) Érezzenek felelősséget önmagukért, társaikért, tetteikért, lássák világosan cselekedeteik következményeit is. Viselkedjenek és beszéljenek kulturáltan, mások érzékenysége empátiával tekintsenek.
- k) Legyenek becsületesek és őszinték.
- l) Legyenek fegyelmezettek munkájuk végzésében és életvezetésükben egyaránt. Érezzenek felelősséget saját maguk fizikai és mentális egészségének megőrzése iránt.
- m) Értsék meg, hogy a tanulás nem csak egyéni karrier kérdése, hanem erkölcsi kérdés is -, magatartásukban, cselekedeteikben, megjelenésükben, stílusukban egyaránt.
- n) Legyenek kezdeményezők, vállalkozók. Tudják megfogalmazni céljaikat úgy, hogy azok összhangban legyenek lehetőségeikkel, képességeikkel. E célok elérésére tegyenek erőfeszítéseket.

**III) Legfőbb értékeink közé soroljuk az alábbiakat:**

- Önismeret,
- Szolidaritás
- Szociális érzékenység

- Körültekintés
- Kritikus szemléletmód
- Céltudatosság
- Kreativitás
- Sokoldalúság
- Igényesség
- Tolerancia
- Empátiás képesség
- Környezettudatosság
- Kezdeményező készség

#### **IV) Céljaink elérése érdekében az alábbiak érvényre juttatása szükséges:**

Az egyes szaktárgyak eredményes oktatásával olyan alapvető általános műveltség és nyitottság átadása, amellyel lehetővé válik a diákjaink továbbtanulása, és beilleszkedése a társadalomba. Ennek érdekében feladatunk az önálló tanulási képesség kialakítása – az információszerzés és rendszerezés teljes tanulási időszakot végig kísérő gyakorlása, valamint a birtokolt ismeretelemek egyre magasabb szinten történő integrálása. Az értelmi képességek kibontakoztatásának, fejlesztésének igénye mellett gazdag, kiegyensúlyozott érzelmek alakításával is formálni kívánjuk tanulóink személyiségét.

Ezek megvalósításához a képességek fejlesztésére - logikai, gondolkodási, koncentráció, lényeglátó, a tanultakat alkalmazni tudó stb. - törekszünk. E képességek, kulcskompetenciák az oktatás keretében fejleszthetők eredményesen.

#### **V) A fentiekben meghatározott alapelvek, célok, feladatok alapján választjuk meg a nevelő-oktató munkánk módszereit, eszközeit, a partnereinkkel való együttműködés módját, stílusát:**

- A tanításban fontos szempont a tanulók aktivitásának, önállóságának kibontakoztatása. Ennek érdekében olyan tanulásszervezési megoldásokat, tanulási technikákat szükséges alkalmazni, amely előmozdítja a tanulás belső motivációinak, önszabályozó mechanizmusainak kialakítását, fejlesztését.
- Egyéni és közösségi harmóniát, egészséges munkaléggkört, kölcsönös bizalomra, egymás megbecsülésére épülő kapcsolatrendszerrel kell teremteni és megőrizni úgy a diákok, mint a tanárok közösségében.

- Az egyes emberben ismereteinek, gondolkodásának, érzelmeinek és jellemének kiegyensúlyozottsága, társadalmi környezetéhez való alkalmazkodni tudása teremti meg az összhangot.
- A közösségi harmónia iskolánk keretei közt a tantestület, a tanulóközösség és a szülők összetartozását, a közös célért folytatott értelmes vitákban összehangolt tevékenységét jelenti. Ennek érdekében rendszeresen működtetjük azokat a fórumokat, amelyek módot nyújtanak az iskola tevékenységének megismeréséhez, a vélemények, javaslatok beérkezéséhez, érdemi feldolgozásához.
- A személyiség kibontakoztatásához egészséges, derűs, őszinte légkör szükséges, amelyet iskolánkban biztosítani igyekszünk.

Az információszerzés képességének társadalmi szerepe megnőtt. Fontossá vált, hogy mindenki időben hozzájusson a munkájához, az életvitelének alakításához szükséges információkhoz, képes legyen azokat céljának megfelelően feldolgozni és alkalmazni. Ehhez ki kell alakítani a digitális kompetenciákat, vagyis el kell sajátítani a megfelelő információszerzési, - feldolgozási, adattárolási, - szervezési és - átadási technikákat, valamint az információkezelés jogi és etikai szabályait.

- Tanulóink számára lehetővé tesszük a hagyományos információ források igénybe vételét a jól felszerelt, 32 000 kötetes iskolai könyvtárunkban. A könyvtárhasználati órákon nagy súlyt fektetünk az információszerzési technikák elsajátítására.
- Az iskola polgárai számára alanyi jogon biztosítjuk az informatikai eszközök használatát, a helyi hálózat és az Internet hozzáférést a BDG Hálózati Etikett szabályozásával. Az informatikai szolgáltatásokat a gimnázium épületén kívülről is igénybe lehet venni.
- Az iskola törekszik arra, hogy megmutassa magát (képzési rendszerét, pedagógiai módszereit, társadalmi kapcsolatait) a digitális világban, így magáról minél pontosabb információt szolgáltatson.
- A diák-diák, a diák-tanár és a tanár-tanár kapcsolatok fejlődő és fokozatosan bővülő módszerének tekintjük az infokommunikációs eszközök használatát.
- A tanulók és a tanárok számára biztosítjuk a digitális tananyagok elérését.

- Az elektronikus média és az IKT (infokommunikációs technológia) módszertani alkalmazását, fejlesztését támogatjuk. A digitális tartalmak – elektronikus gyűjtemények, fogalom-, hang-, kép-, film- és feladattárak – használatát a tanítási-tanulási folyamatban folyamatosan bővítjük.
- Fejlesztjük az információgyűjtő, problémamegoldó és kritikusan értékelő gondolkodást a világháló használatának területén.
- A társadalomba beágyazódó, számos ellentmondással terhelt digitális tartalmak használatánál kritikusságot, kulturális igényességet és magas szintű morális magatartást várjuk el.
- A hagyományos tanórákon túlmutató, informatikával támogatott projektalapú tanítási módszerek nagyobb szerepet kapnak. Ezzel az ismeretátadó és számon kérő pedagógusból az ismeretek közötti eligazodást segítő, tanácsadó, az információt értékelni, abban kételkedni tudó tanulók nevelőjévé, munkatársává válik.

## 2. Személyiségneveléssel kapcsolatos feladatok

Cél: Szeretnénk, ha tanulóink életkoruknak megfelelő szinten autonóm, érett, szociális és állampolgári kompetenciáik birtokában döntésre képes, kiegyensúlyozott személyiségként léphetnének ki az érettségi után az iskolából.

Ezzel kapcsolatos feladataink:

### I. Személyiségfejlesztés

#### 1. Kommunikációs készségek fejlesztése

- Törekszünk a megértő meghallgatás és az értő figyelem fejlesztésére
- Fejlesztjük a tanulók vitakultúráját: az érvelést és a véleménynyilvánítás szabadságának aktív gyakorlását
- Lehetőséget biztosítunk a meggyőzés módozatainak elsajátítására: a logikai és érzelmi utak megismerésére és gyakorlására
- Törekszünk az eltérő kommunikációs helyzeteknek megfelelő verbális és nonverbális jelzések megértetésére és alkalmazására

#### 2. Reális énkép és önértékelés kialakítása

- Segítünk a tanulók önészlelési és önreflexiós képességének fejlesztésében
- Nagy figyelmet fordítunk az önbizalom és az ezzel összekapcsolandó önfegyelem fejlesztésére
- Segítünk a hatékony és konstruktív önérvényesítési technikák kialakításában
- Törekszünk arra, hogy tanulóink a sikereket és kudarcokat megtanulják megélni és hasznosítani
- Hozzásegítjük tanulóinkat a konfliktuskezelő készségek kialakításához: az egyén szempontjából hiteles és hatékony, a társaknak elfogadható modellek elsajátításával

### 3. Érzelmi - akarati fejlesztés

- Törekszünk a középiskolás életkorban egyáltalán elvárható érzelmi stabilitás kialakítására: a tanuló saját érzelmeinek felismerésére; érzelmei egyensúlyának önálló megteremtésére
- Fontosnak tartjuk, hogy tanulóink mások érzelmeit felismerjék és tiszteletben tartsák
- A kitartás, az állhatatosság és a küzdőképesség kialakítás kiemelt feladatunk
- Fejlesztjük az akadályok felmérésének és leküzdésének képességét
- Segítünk tanulóinknak, hogy képesek legyenek kezelni saját verbális és fizikális agressziós késztetéseiket

## II. Társas készségek fejlesztése

- Fontos feladatunk a beilleszkedés segítése és az alkalmazkodó készség továbbfejlesztése.
- Törekednünk kell arra, hogy tanulóink a korosztályuknak megfelelő és tőlük elvárható magatartásformákat, normákat, értékeket elsajátítsák és alkalmazni tudják.
- Kiemelt feladatunk a társas érzékenység fejlesztése: a társak problémáinak észlelése, azokra való nyitottság.
- Törekszünk előítélet-mentes gondolkodás kialakítására.
- Próbáljuk fejleszteni az empátiát és kialakítani a cselekvő szolidaritást.
- Fontosnak tartjuk a csapatmunkát és az együttműködési készséget s ezekre neveljük is tanulóinkat.

## III. A megismerő folyamatok fejlesztése

A fentiekben meghatározott feladatokat a tanítási órák, az osztályfőnöki órák, s a tanórán kívüli foglalkozások keretei között oldjuk meg. A célokból következő feladatok beépülnek a helyi tantervbe, a tantárgyi programokba.

Tantárgyi programjaink szerint kiemelkedő a következő területek fejlesztése:

- Matematika-logikai gondolkodás
- Természettudományos gondolkodás
- Élménybefogadás és –feldolgozás
- Problémamegoldó gondolkodás
- A kreativitás (a képi gondolkodás és a képzelet)

### **3. A pedagógusok és az osztályfőnökök intézményi feladatai**

#### **A pedagógusok feladatai:**

Minden pedagógus alapvető munkaköri kötelessége az iskolai munka zavartalanságának biztosítása, a magas színvonalú oktató munka eredményességének megtartása, valamint a pedagógiai programban rögzített célok eléréséhez szükséges feladatok teljesítése.

Így feladatuk, hogy a

- a lehetőségeknek megfelelően a legmagasabb színvonalon oktassák és neveljék a gimnázium
- tanulóit, különös tekintettel a tehetséges tanulók és a lemaradó tanulók megfelelő fejlesztésére
- tartssák be és teljesítsék a NAT, a kerettantervek, és a pedagógiai program alapelveit, értékeit, céljait és feladatait
- harmonikusan fejlesszék tanítványaik személyiségét, érzékenységét, toleranciáját és magatartását
- szakmailag, módszertanilag és pedagógiailag folyamatosan képezzék magukat
- az iskolai és a helyi közösség érdekekeit szem előtt tartva tevékenykedjenek.

A pedagógusok közti munkamegosztás alapelve az arányosság.

Az osztályfőnökök feladatai:

Az osztályfőnökségre a pedagógusok pályáznak, minden év januárjáig. Az osztályfőnököket az intézményvezető bízza meg.

Az osztályfőnök az iskolai dokumentumoknak (Pedagógiai Program, Szervezeti és Működési Szabályzat, Házirend), valamint az érvényes munkaterv alapján végzi.

Az osztályfőnök felelős vezetője az osztály közösségének. Feladata a tanulók személyiségének alapos, sokoldalú megismerése, fejlesztése, közösségi tevékenységük irányítása, öntevékenységük és önkormányzó képességük fejlesztése.

### **Az osztályfőnök**

- folyamatosan figyeli, értékeli és ellenőrzi az osztályába tartozó tanulók tanulmányi helyzetét, neveltségi szintjét, magatartását
- törekszik a tanulók személyiségének sokoldalú fejlesztésére, az osztályban tanító tanárokkal együttműködve szervezi, irányítja és felügyeli osztályának tanórán kívüli tevékenységét
- fejleszti tanítványai műveltségét, alakítja világszemléletüket, és erkölcsi értékrendjüket, fejleszti önismeretüket és felkészíti őket a kulturált társas kapcsolatok építésére és fenntartására
- együttműködik az osztályban tanító szaktanárokkal, lehetőség szerint látogatja az osztálya tanítási óráit
- fejleszti a tanuló szociális érzékenységét, toleranciáját, valamint empátiás képességeiket
- a tanulók harmonikus személyiségfejlesztése érdekében összehangolja az iskola, az osztály és a család nevelőmunkáját, együttműködik a szülőkkel
- segíti tanítványai felsőoktatási intézmény illetve pályaválasztását
- elvégzi az ügyviteli, adminisztrációs teendőket (így pl. anyakönyv, bizonyítványok vezetése), és felelős az elektronikus napló rendes és folyamatos vezetéséért.

## 4. Közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok, hagyományok

Cél : A közösségfejlesztés területén a következőket szeretnénk diákjainkban kialakítani:

- A közügyekben való részvétel igénye
- Felelősség a társak iránt
- Csoport értékrendjének alakítása
- Csoport értékrendjéhez való alkalmazkodási,
- Tevékeny hozzájárulás a közösség dolgaihoz
- Erőszakmentes konfliktuskezelési képesség

A fentiekben meghatározott célok elérése érdekében a közösségi nevelés főbb iskolai feladatai és színterei:

- A tanítási órákon a lehetőségekhez mérten előnyben részesítjük a kooperatív módszerek és technikák alkalmazását.
- Az induló évfolyamokat a tanév kezdete előtt nulladikos táborkban fogadjuk. A tábor programját felsőbb évfolyamos diákok szervezik. A szervezőket pályázat útján választja ki a diákság, a tanár vezetőket a diákok javaslatának figyelembevételével az igazgató bízza meg. A tanév megkezdését követően ősszel az induló osztályok iskolai rendezvényen mutatkoznak be.
- A diákokat az évente megválasztott IDÖK (Iskolai Diák Önkormányzat) képviseli, amelynek osztályonként 2-2 tagja van. Vezetésre a tanulók programtervvel pályáznak. A diákok az őket megillető jogosítványokat az IDÖK vezetésén keresztül, saját SZMSZ-ük alapján gyakorolják, illetve az Intézményi Tanács /Iskolaszéki tagságukon keresztül.
- Minden évben megrendezzük a Berzsenyi-napot. A programját a nevelőtestület jóváhagyásával az IDÖK állítja össze.
- Kétévente megszervezzük a "tolerancia-hét" (azonossági-hét) eseménysorozatot. Ennek során az etnikai, vallási, mentális, egészségi szempontok szerinti másság-azonosság témaköre került a figyelem középpontjába.



- A búcsúzó évfolyam számára minden évben a 11. évfolyam két-két osztálya készíti elő a szalagavató bált, májusban a ballagást.
- Évente megszervezzük a Szakmák napját (pályaorientációs nap), amely a diákjaink pályaorientációját, pályaválasztását segíti.
- Nonstop kosárlabda és futball bajnokságot rendezünk.
- Támogatjuk a Diáksportkör működését, valamint tanítványaink szereplését a diákolimpiai versenyeken.
- Évente Berzsényi- és Közösségi díjban részesítjük az arra érdemes 12-es diákjainkat.
- Diákvezetéssel és tanári segítséggel iskolaújságot és iskolarádiót működtetünk.
- Nemzeti ünnepeink megünneplése mellett minden évben megemlékezünk október 4-én iskolánk alapításának évfordulójáról. Ekkor köszöntjük jubiláló tanárainkat.
- Nevelőmunkánkban nagy teret szentelünk a környezetünkben élő népek, nemzetek megismerésére, megértésére. Ennek jegyében ösztönözzük, hogy diákjaink minél több személyes élményhez jussanak e téren. Iskolánknek számos külföldi csere-kapcsolata van határon túli magyar iskolákkal, Európai Unió országok iskoláival.
- A brassói Áprily Lajos Gimnáziummal közösen évek óta együtt táboroznak diákjaink az erdélyi Székelysomboron.
- A diákok és szülők kérésére önköltséges tanulmányi kirándulásokat szervezünk tanulóink számára.
- Szintén önköltséges alapon tanulmányi munkát is kiegészítő programokat szervezünk diákjainknak. (Pl. „monarchia-túra”, Paksi Atomerőmű látogatás, szakmai táborok: matematika, fizika, természettudományi; valamint művészeti tábor, sporttáborok, erdélyi kirándulások, stb.)
- Az iskola diákjai a jogszabályokban előírtaknak megfelelően legalább 50 óra közösségi szolgálatot teljesítenek. A közösségi szolgálat: szociális, környezetvédelmi, a tanuló helyi közösségének javát szolgáló, szervezett keretek között folytatott, anyagi érdektől független, egyéni vagy csoportos tevékenység és annak pedagógiai feldolgozása. Ezen felül többen aktívan önkénteskednek is.

- A volt diákokkal való kapcsolattartás intézményesítése céljából támogatjuk az öregdiák-kör működését.

## **5. Beilleszkedéssel és magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység**

Cél: A rászorulóknak hatékony segítséget nyújtani a beilleszkedési, magatartási problémák leküzdésében, s minden diákunk számára megkönnyíteni a társadalomba való beilleszkedést.

Feladat: A beilleszkedéssel és magatartási nehézséggel küszködő diákjaink gondjainak megoldására az osztályfőnökök a tanár kollégákkal, a szülőkkel és diákokkal együttműködve teszik meg a szükséges lépéseket.

- A szakember segítségét igénylő esetekben – a szülőkkel egyetértésben – kérjük az iskolában működő pszichológus, vagy más külső szakember közreműködését a probléma megoldására, enyhítésére.
- A rejtve maradó beilleszkedési nehézségek feltárására, a közösség szerkezetének vizsgálatára – igény szerint - szakember irányításával szociometriai felmérést végzünk. A perifériára szorult diákjaink helyzetét elemezzük, s keressük meg a megfelelő eszközöket az érintett diákok integrálására.

## **6. Tehetség és a képességek kibontakoztatását segítő tevékenységek**

Cél: Tanítványaink kiváló adottságainak felismerése és megfelelő tevékenykedtetéssel tehetségük kibontakoztatása, sokoldalú fejlesztése.

Feladat: a tehetség, a képességek kibontakoztatása. Ezt szolgálja a Berzsenyi Dániel Gimnáziumban a hagyományosan működő emelt szintű oktatási rendszer. Ennek keretében a tagozatos tárgyakat emelt szinten oktatjuk. A tehetséggondozás keretében csoportbontásban oktatjuk az idegen nyelveket, a matematikát, az informatikát és az emelt szintű oktatásban megjelenő tárgyakat (latin, biológia, kémia, fizika). A munkánk hatékonyságát és eredményességét javítja az új tanulásszervezési módszerek és eljárások - pl. projektoktatás, témahét, stb. - integrálása a pedagógiai gyakorlatunkba.

- a) A tananyagon túli képzés igényével, a tehetséges tanulók érdeklődésétől függően, a szakmai munkaközösségek javaslatára szakköröket indít az iskola. A foglalkozások a szakkörvezető által összeállított tematika alapján történnek.
- b) Tehetséges diákjainkat arra ösztönözzük, hogy tanulmányi versenyeken vegyenek részt, s képességeiknek megfelelő eredményeket érjenek azokon el.
- c) Szorgalmazzuk azt is, hogy diákjaink minél nagyobb számban tegyenek nyelvvizsgát, illetve emelt szintű érettségi vizsgát. Az eredményes szerepléshez iskolánktól a szakmai-pedagógiai segítséget megkapják.
- d) 11-12. évfolyamban az emelt szintű vizsgára való eredményes felkészüléshez tanórán kívüli fakultatív foglalkozásokat indítunk. Az ehhez kapcsolódó követelményeket az adott fakultációs csoport tanára a diákok előképzettségének figyelembe vételével a 40/2002. OM. rendeletben foglalt követelményeknek megfelelően állítja össze.
- e) Azokból a tantárgyakból, amelyekből emelt szinten folyik az oktatás, elvárjuk diákjainktól – az osztálytípustól függő évfolyamon és formában -, hogy önálló vagy csoportos pályamunkával bizonyítsák a kutatómunka alapjainak elsajátítását. A pályamunka elkészítéséhez egyéni foglalkozás keretében tanári segítséget kapnak.
- f) Tanulóink tanórán kívül végzett művészeti és sporttevékenységét, valamint az önkéntes munkáját elismerjük.
- g) Diákjaink önképzőköröket hozhatnak létre, melynek szervezését, működtetését tanári segítséggel öntevékenyen látják el. A működésük feltételeit az iskolavezetés biztosítja.
- h) Az iskolában énekkar működik, s kellő érdeklődés esetén zenekar hozható létre. Vezetője az igazgató által megbízott kórus- és zenekarvezető tanár.
- i) Az iskolai sportkör (DSK) a tanulók mindennapi testedzésének kielégítésére, versenyeken való eredményes részvételére alakult meg. Az DSK önálló szabályzat alapján működik, s gazdálkodása is önálló.

A választható foglalkozásokat tartó pedagógusokat a szakmai munkaközösségek javaslatára - az iskola tantárgyfelosztásának figyelembe vételével – az iskola intézményvezetője bízza meg. Pedagógus választására akkor van lehetősége a tanulónak, ha azonos tantárgyból, azonos céllal minimum két csoport indul, és választásának következtében nem áll elő órarendi ütközés kötelező óráival.

## **7. Felzárkóztatás**

Az induló osztályokban az eltérő előismeretek kiegyenlítésére, a beilleszkedés segítésére szükség esetén felzárkóztató foglalkozásokat tartunk. A hozzánk bekerülő hátrányos helyzetű tanulók előmenetelét továbbra is figyelemmel kísérjük, és ha szükséges, az első két évben folytatjuk felzárkóztatásukat. A többi osztályainkban is van lehetőség korrepetálások megszervezésére az alapképességek fejlesztése és a tantervi követelményekhez való felzárkóztatás céljából. Az iskola rendelkezésére álló, erre a célra fordítható órakereten belül a korrepetálás differenciált foglalkozással, egyes tanulókra, vagy az egész osztályra kötelező jelleggel, a szaktanárok javaslatára történik.

## **8. Ifjúságvédelem**

Iskolánkban gyermekvédelmi koordinátor tevékenykedik. Fő teendője a szociális hátrányokkal érkező tanulóink sorsának figyelemmel kísérése, segítségük összehangolása. A gyermekvédelmi koordinátor az osztályfőnökökkel közösen keresi meg az érintett tanulókat, tekinti át a segítségnyújtás lehetőségeit.

Az osztályfőnöki órák keretében az életkori sajátosságoknak megfelelően foglalkozunk a bűnmegelőzéssel. „Bűnmegelőzés minden olyan intézkedés és beavatkozás, amelynek célja vagy eredménye a bűnözés mennyiségi csökkentése és az állampolgárok biztonságérzetének javítása” (Európai Unió Tanácsa). A nemzeti stratégiának az oktatást érintő főbb csomópontjai:

- korai pszichoszociális beavatkozás, kortárssegítés (szakszolgálat igénybevétele)
- esélyegyenlőségi és gyermekszegénység elleni programok (szociális támogatás)
- mentálhigiéniai programok (Egészségnevelési program, Környezetnevelési program)
- szabadidős tevékenységek, biztonságos szórakozás feltételei (tanórán kívüli tevékenység rendszer)

## **9. Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek**

Iskolánkban a korábbiakban számos alapítvány működött, melyeket volt diákjaink, tanáraink nemes célokra hoztak létre. A második világháború alatt ezek sajnos elhaltak. Újjáélesztésükhöz az elmúlt években kezdtünk hozzá: a 90-es években három új alapítvány létesült. Az egyik "Berzsényi Stúdió Gimnáziumi Alapítvány" néven az iskola tevékenységét széles körben anyagilag támogatja, a másik "BDG Tudásért Ösztöndíj Alapítvány" néven működik, s arra érdemes diákjainknak biztosít ösztöndíj lehetőséget, a harmadik „Berzsényi Gimnázium Történeti Alapítvány”, amely az iskola hagyományainak ápolását, régi alapítványok céljainak megvalósítását tekinti.

Alapítványaink rászoruló és arra érdemes tanulókat a következő területeken tudja anyagilag támogatni:

- Tanév elején tankönyvtámogatást adunk.
- Diákcsere, kirándulások, táborok költségeit részben vagy egészben alapítványi támogatással átvállaljuk.

## **10. Eszköz- és felszerelésjegyzék**

Iskolánk rendelkezik azokkal az eszközökkel és felszereléssel, amelyek a színvonalas nevelő-oktató munkához szükségesek. A fenntartónk segítségével törekszünk ezeket folyamatosan karbantartani, korszerűsíteni, az új feladatokhoz – pl. új helyi tanterv, kétszintű érettségi, új Nemzeti Alaptanterv, stb. – a felszerelést biztosítani.

Az oktató-nevelő munkát helyi hálózatba szervezett számítógép park segíti. Diákjainknak állandó internet hozzáférési lehetőséget, saját e-mail címet biztosítunk.

## **11. Szülő-tanuló-pedagógus együttműködési formái**

Iskolánkban évek óta eredményesen működik az Iskolaszék/Intézményi Tanács, amely a tanárok, diákok és szülők azonos számú képviselőjéből, valamint a fenntartó és a helyi önkormányzat képviselőjéből áll. A köznevelési törvényben szereplő jogosítványokon túlmenően az iskola életével összefüggő számos kérdésben tesz javaslatot, foglal állást.

A szülők, tanulók és pedagógusok együttműködésének formáit, továbbfejlesztésének lehetőségeit az iskola Szervezeti és Működési Szabályzata részletezi.

## **12. A tanuló felvételére és átvételére vonatkozó szabályok (tanulói jogviszony létesítése)**

### **Belépés az iskola 7. és 9. évfolyamára (felvétel)**

A tanulói jogviszony a beiratkozással lép életbe. A 7. illetve a 9. évfolyamra beiratkozhat az a tanuló, aki a felvételi vizsgán elért eredménye alapján felvételt nyert, és rendelkezik a 6. illetve a 8. évfolyam elvégzését igazoló bizonyítvánnyal.

A felvételhez szükséges pontszámok alapján állapítjuk meg az egyes tagozatokra vonatkozó felvételi rangsort, amely a központi írásbeli vizsgákon elért eredmények, az általános iskolából hozott pontok és a szóbeli vizsgán elért eredmények alapján kerül meghatározásra. A szóbeli vizsga kérdéseit a szakmai munkaközösségek állítják össze a NAT-tal és a felvételi tájékoztatóban nyilvánosságra hozott követelményekkel összhangban.

A felvételi jelentkezés módját, időpontját, a felvételi követelményeket, és a választható osztályokat - minden évben - a honlapon, a „Felvételi tájékoztató” címszó alatt hozzuk nyilvánosságra. Az iskolára vonatkozó részletes felvételi szabályokat a 7. számú melléklet tartalmazza. Ugyanezen pont alatt kerül tárgyalásra a különleges helyzetek (pl. BTM-es vagy valamilyen hátránnyal küzdő tanulók felvételi eljárásban való részvételének) kezelése is.

### **Belépés az iskola felsőbb évfolyamaira (tanulói átvétel)**

Az iskola felsőbb évfolyamaira való átvétel – az iskola tehetséggondozó emelt szintű jellege miatt - csak felvételi (különbözeti) vizsgával lehetséges. Az átvételről az igazgató dönt – minden körülményt mérlegelve – az alábbiak alapján

- az iskola lehetőségei, adottságai szerint;
- az átjelentkezők száma, illetve a tanulók igényei szerint;
- a felvételi vizsga során elért eredmény alapján.

## HELYI TANTERV

### 1. Óratervek

Óraterveinkben feltüntettük a kötelező, kötelezően választható valamint a szabadon választható órakeretet. Ezek együttesen alkotják az óratervben szereplő óraszámokat. Diákjainktól elvárjuk, hogy maximálisan kihasználják az iskola által nyújtott tanulási lehetőségeket.

Helyi tantervünkben, s ezen belül az óraterveinkben tükröződik az igény, hogy a jól bevált, a matematika, a magyar, a történelem, a biológia, a kémia, a fizika, az olasz, a francia, a német, illetve az angol emelt szintű oktatásával, a „tagozatos rendszer” eredményeit megőrizzük. A „tagozatos” tárgyak oktatása biztosítja az emelt szintű érettségi vizsgára való eredményes felkészülés lehetőségét.

A „nem tagozatos” tantárgyak alaptantere biztosítja az óratervekben középszintű érettségi vizsgára való eredményes felkészülést.

A nyelvoktatás iskolánkban sávos rendszerben történik. Az első nyelv (angol) csoportjait a humán és nyelvi osztályok tanulóiból, illetve a matematika és természettudományos osztályaink tanulóiból a nyelvi tudásszintjüknek megfelelően szervezzük. A második nyelv oktatása (olasz, német, francia, orosz, eszperantó, latin) – a nyelvi osztály kivételével – tízediktől, évfolyam szinten szervezett csoportokban folyik.

Az óratervben választási lehetőséget biztosítunk fakultációs keretben arra az esetre is tekintettel, ha valaki nem „tagozatos” tantárgyból szeretne emelt szintű érettségi vizsgára készülni. A felkészítő csoportokat úgy szervezzük, hogy a felkészítési kötelezettségeink mellett lehetőségeink szerint minél több igényt ki tudjunk elégíteni.

Az oktatásunkat a hagyományos tantárgyi struktúrában végezzük. Az olyan előírt műveltségi területeknek, melyek nem férnek a hagyományos tantárgyi keretbe, pl. a fogyasztóvédelem, a közlekedésre nevelés, bűnmegelőzés, erőszakmentes konfliktuskezelő technikákkal összefüggő ismeretek stb. az osztályfőnöki és az életvitel órák tematikájában szerepeltetjük.

## A humán emelt szintű osztály óraterve

Óraterv a kerettantervekhez – 9–12. évfolyam, gimnázium/humán					
Tantárgyak	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.	
Magyar nyelv és irodalom	4	4+1	4+2	4+1	E
I. idegen nyelv	4	4	4		K
II. idegen nyelv		4	4	4	K
Latin nyelv	4	2	3	3***	K
Matematika	3	3	3	4	K
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2+2	2+1	3+1	3+2	E
Etika				1	
Biológia – egészségtan		2	2	2	K
Fizika	2	2	2		K
Kémia	2	2			K
Földrajz	2	2			K
Ének-zene	1	1			K
Vizuális kultúra	2				K
Dráma és tánc/Mozgóképkultúra és médiaismeret	1				K
Művészetek (rajz/éneke)			2		K
Művészetek (mozgókép)				2	K
Informatika	2	2			K
Technika, életvitel és gyakorlat				1	
Testnevelés és sport	5	5	5	5	
Osztályfőnöki	1	1	1	1	

A pirossal jelölt órák a tehetséggondozó órák.

E: emelt szintű érettségi vizsgára készít / K: közép szintű érettségi vizsgára készít

A \*\*\*-gal jelölt órák leadhatóak, amennyiben a tanuló nem „tagozatos” tárgyból emelt szintű érettségi vizsgára felkészítő órákat vesz fel.



## A komplex természettudományos emelt szintű osztály óraterve

### A) Fizika-informatika emelt szintű csoport

Óraterv a kerettantervekhez – 9–12. évfolyam, gimnázium / fizika-informatika					
Tantárgyak	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.	
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	4	<b>K</b>
I. idegen nyelv	4	4	4		<b>K</b>
II. idegen nyelv		4	4	4	<b>K</b>
Matematika	3+3	3+1	3+1	4+2	<b>E</b>
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2	3	3+1	<b>K</b>
Etika				1	
Biológia – egészségtan		2	2	2	<b>K</b>
Fizika	2+1	2+2	2+3	5***	<b>E</b>
Kémia	2+1	2+1			<b>K</b>
Földrajz	2	2			<b>K</b>
Ének-zene	1	1			<b>K</b>
Vizuális kultúra	2				<b>K</b>
Dráma és tánc/Mozgóképkultúra és médiaismeret	1				<b>K</b>
Művészetek (rajz/ének)			2		<b>K</b>
Művészetek (mozgókép)				2	<b>K</b>
Informatika	2	2	2		<b>E</b>
Technika, életvitel és gyakorlat				1	
Testnevelés és sport	5	5	5	5	
Osztályfőnöki	1	1	1	1	

A pirossal jelölt órák a tehetséggondozó órák.

E: emelt szintű érettségi vizsgára készít / K: közép szintű érettségi vizsgára készít

A \*\*\*-gal jelölt órák leadhatóak, amennyiben a tanuló nem „tagozatos” tárgyból emelt szintű érettségi vizsgára felkészítő órákat vesz fel.

## B) Biológia-kémia emelt szintű csoport

Óraterv a kerettantervekhez – 9–12. évfolyam, gimnázium/ biológia-kémia					
Tantárgyak	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.	
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	4	<b>K</b>
I. idegen nyelv	4	4	4		<b>K</b>
II. idegen nyelv		4	4	4	<b>K</b>
Matematika	3+1	3	3+1	4	<b>K</b>
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2	3	3+1	<b>K</b>
Etika				1	
Biológia – egészségtan	3	2+1	2+2	2+2***	<b>E</b>
Fizika	2	2	2	2	<b>K</b>
Kémia	2+2	2+1	3	3***	<b>E</b>
Földrajz	2	2			<b>K</b>
Ének-zene	1	1			<b>K</b>
Vizuális kultúra	2				<b>K</b>
Dráma és tánc/Mozgóképkultúra és médiaismeret	1				<b>K</b>
Művészetek (rajz/éneke)			2		<b>K</b>
Művészetek (mozgókép)				2	<b>K</b>
Informatika	2	2			<b>K</b>
Technika, életvitel és gyakorlat				1	
Testnevelés és sport	5	5	5	5	
Osztályfőnöki	1	1	1	1	

A pirossal jelölt órák a tehetséggondozó órák.

E: emelt szintű érettségi vizsgára készít / K: közép szintű érettségi vizsgára készít

A \*\*\*-gal jelölt órák leadhatóak, amennyiben a tanuló nem „tagozatos” tárgyból emelt szintű érettségi vizsgára felkészítő órákat vesz fel.

## Nyelvi emelt szintű osztály óraterve

Az első idegen nyelv: angol. A második idegen nyelv: olasz, német és francia.

Óraterv a kerettantervekhez – 9–12. évfolyam, gimnázium/nyelv					
Tantárgyak	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.	
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	4	<b>K</b>
I. idegen nyelv	4	4	4	4	<b>E</b>
II. idegen nyelv	6	4+2	4+2	4+2	<b>E</b>
Matematika	3	3	3	4	<b>K</b>
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2	3	3+1	<b>K</b>
Etika				1	
Biológia – egészségtan		2	2	2	<b>K</b>
Fizika	2	2	2		<b>K</b>
Kémia	2	2			<b>K</b>
Földrajz	2	2			<b>K</b>
Ének-zene	1	1			<b>K</b>
Vizuális kultúra	2				<b>K</b>
Dráma és tánc/Mozgóképkultúra és médiaismeret	1				<b>K</b>
Művészetek (rajz/éneke)			2		<b>K</b>
Művészetek (mozgókép)				2	<b>K</b>
Informatika	2	2			<b>K</b>
Technika, életvitel és gyakorlat				1	
Testnevelés és sport	5	5	5	5	
Osztályfőnöki	1	1	1	1	

A pirossal jelölt órák a tehetséggondozó órák.

E: emelt szintű érettségi vizsgára készít / K: közép szintű érettségi vizsgára készít

## Speciális emelt szintű matematikai osztály óraterve

Óraterv a kerettantervekhez – 7–12. évfolyam, gimnázium/ speciális matematika							
Tantárgyak	7. évf.	8. évf.	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.	
Magyar nyelv és irodalom	3	4	4	4	4	4	K
I. idegen nyelv	3	3	4	4	4		K
II. idegen nyelv				4	4	4	K
Matematika	3+4	3+4	3+4	3+4	3+4	4+3	E
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2	2	2	2	3+1	K
Erkölcstan/Etika/Hittan	1	1					
Etika						1	
Biológia – egészségtan	3			2	2	2	K
Fizika	2	1+1	2	2	2	2	K
Kémia	1+1	2	2	2			K
Földrajz		3	2	2			K
Ének-zene	1	1	2				K
Vizuális kultúra	1	1	2				K
Dráma és tánc/Mozgóképkultúra és médiaismeret			1				K
Művészetek (rajz/éneklés)					2		K
Művészetek (mozgókép)						2	K
Informatika		2	2	2			E
Technika, életvitel és gyakorlat	1					1	
Testnevelés és sport	5	5	5	5	5	5	
Osztályfőnöki	1	1	1	1	1	1	

A pirossal jelölt órák a tehetséggondozó órák.

E: emelt szintű érettségi vizsgára készít / K: közép szintű érettségi vizsgára készít

## **2. Előírt tananyag és követelmény**

Iskolánkban az 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet alapján készült kötelezően alkalmazandó kerettanterveket alkalmazzuk, de az óratervi struktúrában meghatározott órakeret terhéig kiegészítjük azokat az egyes tagozatos tárgyakhoz kapcsolódó tartalmakkal. A kerettantervek pontos megnevezései, a tantárgyak megnevezése és óraszámai a helyi tanterv kötelező mellékletét képező, egységes szerkezet szerint készült tantárgyi fejezetekben található.

## **3. A tankönyvek kiválasztásának elvei**

Iskolánkban csak olyan tankönyveket használunk (tankönyv, munkafüzet, térkép, stb.), melyet hivatalosan tankönyvvé nyilvánítottak, a hivatalos tankönyvlistán szerepelnek. A tankönyvek kiválasztása elsősorban szakmai szempontok alapján történik. A tankönyveket, taneszközöket az egyes szaktárgyi munkaközösségek együttes állásfoglalása alapján, a tapasztalatok és a tantervi követelményeknek megfelelően választják ki. Fontos szempont, hogy a tankönyv eredményesen szolgálja az adott osztálytípus, tagozat sajátos céljait.

Ugyanakkor a tankönyvrendeléskor figyelemmel kell lenni arra is, hogy az ingyenes tankönyvellátásban részesülő tanulók számára az állami költségvetés által biztosított forrásokból kell biztosítani a tankönyveket. A munkaközösségek minden év február közepéig döntenek a jövő évre vonatkozó tankönyvrendelésből beszerzendő tankönyvekről.

A tankönyveken túl szükséges egyéb tanulói felszerelésről a szaktanárok tájékoztatják a tanulókat, illetve az induló évfolyamokon tanulók és a szülők a beiratkozáskor is tájékoztatást kapnak. A tanulói felszerelés körének meghatározásakor a szakmai szempontokon túl ügyelünk arra is, hogy beszerzésük ne okozzon indokolatlan többletterhet a tanuló gondviselőjének.

Az iskola által biztosított taneszközök segítik a tananyag elsajátítását. Ezen eszközök beszerzése a rendelkezésre álló pénzügyi források és a pedagógusok szakmailag megalapozott igényének összehangolásával történik.

## **4. A magasabb évfolyamba lépés feltételei**

Magasabb évfolyamon csak azok a tanulók folytathatják tanulmányaikat, akiknek minden év végi érdemjegye legalább elégséges. Az a tanuló, akinek - legfeljebb három tárgyból - elégtelen az év végi minősítése, javítóvizsgát tehet. Ha a javítóvizsga eredménye is elégtelen, csak évismétléssel folytathatja tanulmányait. A nem tanköteles évismétlő tanuló felvételét nem tudjuk garantálni.

## **5. Az ismeretek számonkérésének követelményei és formái, a magatartás és szorgalom értékelésének és minősítésének követelményei és formái**

Iskolánkban a hagyományos ötfokozatú érdemjegyekkel minősítjük a diákok félévi és év végi, továbbá a tanév folyamán nyújtott szaktárgyi teljesítményét. Kivételt képeznek az Életvitel, az Etika/ Hit-és Erkölcstan (7. és 8. osztály) és az Etika (12. osztály) tantárgyak, amelyeknek értékelése: részt vett, illetve nem vett részt. Osztályfőnöki tantárgyból sem írásban, sem érdemjeggyel nem kell a tanuló teljesítményét értékelni.

A tanév folyamán szerzett tudást rendszeresen mérjük. Egy-egy tárgyból félévenként legalább a heti óraszám másfélszerese számú érdemjegyet kapnak diákjaink. A teljesítményeket szóban is értékeljük az osztály, tanulócsoporthoz előtt.

A tanulóink tudását, a tanulás folyamatosságát rendszeresen ellenőrizzük. A tudás, felkészülés mérése szóban illetve írásban történik. A számonkérés irányulhat a házi feladat, a napi tananyag, kisebb egység és egy-egy témakör ismeretének mérésére.

A feleleteket az 5 fokozatú skála alapján osztályozzuk:

1 - elégtelen, 2 - elégséges, 3 - közepes, 4 - jó, 5 - jeles.

A feleleteket az osztály előtt szóban is értékeljük.

Az év végi érdemjegy a tanév során szerzett részosztályzatokon alapul, de a témazáró osztályzatok hangsúlyosabban számítanak.

Tanulóink magaviseletét és szorgalmát a félévi értesítőben és az év végi bizonyítványban minősítjük az alábbi szempontok figyelembe vételével.

### **Magatartás**

- példás (5) - Minden tevékenységben (tanulmányi és közösségi munka, önként vállalt feladatok) az adottságainak megfelelő aktivitással dolgozik, a tőle telhető legmagasabb igényszinten, önmaga és társai iránt igényes, felelősségteljes, segítőkész és megértő. Az iskola házirendjét betartja, munkafegyelme és magatartása példamutató. Semmilyen fegyelmi büntetést nem kapott. Osztályfőnöki, igazgatói vagy tantestületi dicséretben részesült. Legfeljebb kettő igazolatlan órája lehet.

- jó (4) - Tanulmányi munkájában jó szándékú igyekezettel helytáll. Társait általában segíti, a rábízott vagy vállalt feladatoknak tisztességesen eleget tesz. Munkafegyelmében, magatartásában az iskola házirendjéhez igazodni igyekszik. Legfeljebb osztályfőnöki figyelmeztetésben részesült. Igazolatlan óráinak száma nem haladja meg a négyet.

- változó (3) - Fegyelmezetlenségével tanárai és társai munkáját gátolja. Az iskola házirendjét időnként megsérti. Tanulmányi és közösségi kötelezettségeinek, vállalásainak megbízhatatlanul, rendszertelenül tesz eleget. Megjelenése, modora, hangvétele tanáraival, az iskola dolgozóival, társaival szemben kifogásolható. Legfeljebb igazgatói figyelmeztetésben részesült. Igazolatlan óráinak száma nem haladhatja meg a hatot.

- rossz (2) - Hanyag munkájával és fegyelmezetlenségével a közösség munkáját nagymértékben hátráltatja. Az iskola házirendjét többször és súlyosan megsérti, bántó viselkedésével és modorával, felelőttségével kirívóan rossz példát mutat társai számára. Tantestületi figyelmeztetést kapott. Igazolatlan óráinak száma eléri a kilencet.

### **Szorgalom**

- példás - Felkészültsége a tanítási órákon minden tárgyból megbízható, rendszeres, igényes. A tanítási órák munkájának aktív segítője. Képességeihez mértén egyenletesen, megfelelő szinten, következetesen dolgozik. Egy-egy területen - ha képes rá - kimagasló teljesítményt nyújt.

- jó - A tantervi anyagból megnyugtatóan felkészül, képességeinek megfelelő szinten teljesít. Munkájában rendszerességre törekszik.

- változó - Tanulmányi teljesítménye hullámzó, felkészülése pontatlan, hiányos, rendszertelen. Legfeljebb egy tantárgyból elégtelen év végi osztályzata van.

- hanyag - Tanulmányi munkája megbízhatatlan, hanyag, rendetlen, felelőtlen. Tanítási órákon nem dolgozik, az ott folyó munkával szemben közömbös. Két vagy több tárgyból elégtelen osztályzata van a tanév végén.

Kiemelkedő tanulmányi vagy közösségi munkát végző tanulóinkat a tanév végén könyvjutalomban részesítjük. A négy vagy hat éven keresztül kiemelkedő teljesítményt és/ vagy közösségi munkát végző tanulókat Berzsenyi Díjban vagy Berzsenyi Közösségéért Díjban részesítjük, melynek odaítélése külön szabályzatban található.

## **6. A csoportbontások és egyéb foglalkozások szervezésének elvei**

Az iskola tagozatos rendszerben működik. Az adott tagozat kiemelt tantárgyait (tagozatos tárgyak) emelt óraszámú és csoportbontásban oktatjuk.

Minden képzési formában és évfolyamon csoportbontásban tanítjuk a matematikát és az informatikát. A csoportok kialakításánál elsősorban az órarendi kereteket vesszük figyelembe.

Az angol nyelvet tudásszint szerinti csoportbontásban tanulják a diákok a 7-11. évfolyamon. A nyelvi (D) osztály kivételével a második idegen nyelvet (francia, német, olasz, orosz, latin) a választott nyelv szerinti bontásban a sávok csoportkeretek, a tanulók választásai, az első félévben elért tanulmányi eredmények, valamint a tanári kapacitás függvényében oktatjuk a 10-12. évfolyamon.

A testnevelésórák nemek szerinti csoportbontásban zajlanak.

A 11-12. évfolyamon az emelt szintű érettségire felkészítő fakultációs csoportok kialakítása a diákok választása alapján történik. Informatikából és nyelvekből aszerint bontjuk csoportokra az osztályokat, hogy mely diákok választották az emelt, melyek a középszintű érettségire való felkészítést.

Az induló osztályok tanulóinak sávok nyelvi csoportokba (A-D és B-C) történő beosztása a beiskolázást követően, az előző tanév végén szintfelmérő tesztek alapján történik. A nyelvi (D) osztály kivételével a második idegen nyelv választása – a 10. évfolyamtól – a tanulók választásain és az első félévben elért tanulmányi eredménye alapján történik.

## **7. A középszintű érettségi vizsga témakörei**

A középszintű érettségi vizsga részletes témaköreit a Pedagógiai Programunk 4. számú melléklete tartalmazza.



## **8. Az iskolai írásbeli és szóbeli beszámoltatások formái, rendje, korlátai, a tanulók tudásának értékelésében betöltött szerepe, súlya**

Az iskolai programunk teljesítményközpontú. Tanulóinktól - a képességeikhez mért - jó teljesítményt várunk el tanulmányi téren ezen túlmenően, érdeklődésük középpontjában álló műveltségi területen kiemelkedő eredmények felmutatását tűzzük célként.

Az iskolai követelmények teljesítése érdekében elvárjuk és megköveteljük a rendszeres, kitartó munkát.

A diákok folyamatos tanulását, felkészültségét, tudását a szaktanár rendszeres számonkéréssel ellenőrzi. A számonkérés lehet szóbeli felelet, kiselőadás, írásbeli felelet (röpdolgozat), dolgozat, témazáró dolgozat, illetve házi dolgozat (esszé). Írásbeli felelet a napi anyag számonkérésére irányul. Dolgozat több órára feladott egység írásbeli számonkérése. Témazáró dolgozat a téma egészének elsajátítását mérő írásbeli számonkérés.

Diákjaink túlterhelésének elkerülése érdekében egy tanítási napon csak egy témazáró dolgozat vagy legfeljebb két dolgozat iratható. A témazáró dolgozatot legalább egy héttel előre, a dolgozatot legalább az előző szakórán be kell jelenteni.

## **9. Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai súlya**

Az otthoni felkészülést szolgáló feladatok formája és mennyisége tantárgy specifikus. Funkciójuk a tanult anyag elmélyítése, begyakorlása, az elsajátított ismeretek rendszerezése, az új ismeretek szerzésének előkészítése.

Az otthoni felkészülésre kijelölt anyag mennyiségének meghatározásakor figyelembe vesszük tanítványaink életkori sajátosságait, teherbíró képességét.

## **10. A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek**

Iskolánkban a tanulók fizikai állapotának mérésére a NETFIT tesztrendszer követelményeit és módszereit alkalmazzuk, amelynek részletes leírása a [www.netfit.hu](http://www.netfit.hu) oldalon, illetve a kiadott írásos tájékoztatóban található.

## 11. Fogyasztóvédelmi nevelés

**Cél:** A fogyasztói jogok megismerése, a tudatos és kritikus fogyasztói magatartás kialakítása, fejlesztése, a fogyasztói kultúra fejlesztése.

Feladatok:

- Meg kell ismertetni a tanulókkal a piac, a marketing és a reklám szerepét, alkalmassá téve őket az eligazodásra.
- Hangsúlyozni kell a minőség és a biztonság szerepét a fogyasztás során, valamint a gazdaságosságot és a takarékoságot.
- Fontos, hogy a középiskola befejezésekor a diákok értsék, valamint saját életükre alkalmazni tudják a kritikus fogyasztói magatartás, ökológiai fogyasztóvédelem, környezettudatos fogyasztás, fenntartható fogyasztás, preventív fogyasztóvédelem fogalmakat.

A fogyasztóvédelemmel kapcsolatos tartalmak beépülnek a tantárgyak helyi tanterveiben, s a oktatás színterei a tanítási (osztályfőnöki) órák.

## 12. A biztonságos közlekedésre nevelés

**Cél:** A közlekedési balesetek megelőzése érdekében a diákok ismerjék és alkalmazzák a közlekedés alapvető szabályait.

Feladat: a diákok ismerjék meg a közlekedés veszélyforrásait és azokat a mindennapok közlekedésében lehetőségeik szerint elhárítsák.

A közlekedésre neveléssel kapcsolatos tartalmakat és feladatokat az osztályfőnöki helyi tanterv, illetőleg tanmenetek tartalmazzák.

### **13. Egészségfejlesztéssel és elsősegély-nyújtással és baleset megelőzéssel kapcsolatos feladatok**

A tanulók egészségfejlesztéssel és elsősegély-nyújtással és baleset megelőzéssel kapcsolatos feladatait az Egészségnevelési programunk tartalmazza, amely a Pedagógiai Programunk 2. számú melléklete.

### **14. Mindennapos testnevelés megvalósítása**

Az iskola a mindennapos testnevelés, testmozgás az NKT 27§ (11) bekezdésének megfelelően szervezi sávos formában, azaz minden tanulónak heti 3 órája van testnevelés tantárgyból a délelőtti sávban, és 2 órája a délutáni sávban. A kötelező délutáni testnevelés órákat – az év eleji igényfelmérés után – tanulóink az egyes sportágak szerint szerveződő iskolai diáksportkör (DSK) keretein belül is teljesíthetik. (A DSK-ban a tanulók részvétele önkéntesen is történhet.) A sportegyesületben való aktív sporttevékenység – a sportegyesület hivatalos igazolása mellett - a délutáni testnevelés órák terhére beszámíthatók.

## **Záró rendelkezés**

1. TÁMOP 3.1.4 pályázat fenntarthatóságnak biztosítása

Intézményünk a pályázati kiírásnak megfelelően kötelezettséget vállalt arra, hogy a pályázat zárása után is, annak az eredményeit fenntartja.

#### **Ennek érdekében:**

A módosított Pedagógiai Program és Helyi Tanterv alapján az új elemeket is tartalmazó gyakorlatot folytatjuk.

Intézményünk a módosított Pedagógiai Program szerinti pedagógiai gyakorlat folytatását szervezeti átalakítás esetén is garantálja, ezt a fenntartó vonatkozó alapdokumentumaiban meg is jelenítjük.

Vállaljuk, hogy a támogatásból beszerzett eszközök rendeltetésében és tulajdonviszonyaiban 5 évig változás nem történik, használatából jogtalan előnyre nem teszünk szert.

Vállaljuk, hogy a projekttel kapcsolatos valamennyi dokumentumot elkülönítetten nyilvántartva megőrizzük 2020. december 31-ig.

A bevezetett **kompetencia alapú oktatást** a vállalt tanulócsoportokban, a projektben, képzett pedagógusokkal folytatjuk.

- A bevezetett kompetencia alapú oktatás választott **módszertanát és eszközeit** megjelenítjük, alkalmazzuk, felhasználjuk a jó gyakorlaton adaptált módszereket, anyagokat, eszközöket.
  - Olyan **tanulásszervezési eljárásokat** és módszereket alkalmazunk és jelenítünk meg, amelyek elősegítik a kompetencia alapú oktatás elterjesztését, az integrált nevelés céljainak megvalósulását. (projektmódszer, tantárgytömbösített oktatás, kooperatív módszer, stb.)
  - A **hátrányos helyzetű** tanulók **esélyegyenlőségének** javítása érdekében a feltárt problémák intézkedési terv szerinti ütemben nyerjenek megoldást.
  - Az **informatikai hálózat** működtetésével segítjük a tantermek kiszolgálását, a közösségi terek hálózati lefedését, bővítjük a tartalomjellegű szolgáltatásokat (szülők, fenntartó tájékoztatása, intézményi statisztikai adatszolgáltatás, óravázlatok, otthoni feladatok, digitális tananyag, fórum, stb.) Ezzel egyidejűleg biztosítjuk, hogy az IKT eszközök meghatározott arányban beépüljenek az oktatási folyamatokba.
  - a **saját innováció** gyakorlati alkalmazásra kerül, közzétételét, hozzáférhetőségét biztosítjuk átadjuk
  - A fenntarthatóság érdekében – a lehetőségeink szerint - a megvalósításban nem részt vevő kollégák **továbbképzését biztosítjuk**, illetve felkészítjük az új tanulásszervezési eljárások alkalmazására.
2. A Pedagógiai Programot a Berzsenyi Dániel Gimnázium nevelőtestülete módosította és a véleményezési eljárás lefolytatását követően 2014. június 26-án elfogadta.
  3. Az elfogadott Pedagógiai Programmal egyetértett az Iskolaszék és az Iskolai Diákönkormányzat.

4. Az iskola 2014. szeptember 1. napjától szervezi meg nevelő és oktató munkáját a pedagógiai program alapján.
5. A korábbi Pedagógiai Program 2014. augusztus 31-ig van hatályban.
6. A pedagógiai program módosítására javaslatot tehet:
  - az iskola igazgatója;
  - a nevelőtestület bármely tagja;
  - a nevelők szakmai munkaközösségei;
  - a szülői szervezet;
  - az iskola fenntartója;
  - a törvényi előírás.
  - A tanulók a pedagógiai program módosítását a diák-önkormányzati képviselői útján a szülői szervezetnek javasolhatják.

#### Mellékletek:

1. Tantárgyi tantervek (egyes tantárgyak részletes tantervei)
2. A Berzsenyi Dániel Gimnázium Egészségnevelési Programja
3. A Berzsenyi Dániel Gimnázium Környezeti Nevelési Programja
4. A középszintű érettségi vizsga témakörei
5. Könyvtár pedagógia
6. Tanulmányok alatti vizsgák szabályzata
7. A tanulói felvételi vizsgák helyi rendje

A Berzsenyi Dániel Gimnázium pedagógiai programjának egy példányát az iskola könyvtárban minden érdeklődő megtekintheti, továbbá a [www.berzsenyi.hu](http://www.berzsenyi.hu) honlapon mindenki számára hozzáférhető.

.....  
Iskolai Diák Önkormányzat

.....  
igazgató

.....  
iskolaszék